

АНАЛІТИЧНІ ОГЛЯДИ

УДК 372.881.1

АКАДЕМІЧНЕ СПІВАВТОРСТВО: АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ПРИЙОМІВ І ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ ІНОШОМОВНОГО ПИСЬМА

Бігич О. Б.

Київський національний лінгвістичний університет

bkbpearl@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-7997-8487>

Дата надходження 20.01.2020. Рекомендовано до друку 20.03.2020.

Анотація. В огляді проаналізовано навчальні прийоми й сучасні засоби академічного співавторства як сучасної технології навчання школярів і студентів іношомовного письма в закладах середньої та вищої освіти. Використання в цьому процесі інформаційно-комунікаційних технологій урізноманітнює режими й алгоритми виконання письмових завдань та осучаснює їхні формати.

Ключові слова: іношомовне письмо, академічне співавторство, технологія навчання.

Bigych O. B. Киевский национальный лингвистический университет

Академическое соавторство: аналитический обзор приёмов и средств обучения иноязычному письму

Аннотация. В обзоре проанализированы учебные приёмы и современные средства академического соавторства как современной технологии обучения школьников и студентов иноязычному письму в средней и высшей школе. Использование в этом процессе информационно-коммуникационных технологий разнообразит режими и алгоритмы выполнения письменных заданий и осовременивает их форматы.

Ключевые слова: иноязычное письмо, академическое соавторство, технология обучения.

Bigych O. Kyiv National Linguistic University

Collaborative writing: analytic review of methods and aids of teaching foreign language writing

Abstract. In this review some teaching methods and aids of collaborative writing are analyzed as the current technologies of teaching foreign language writing to pupils and students in secondary and high schools. Using information and communicative technologies in this process can vary all modes and algorithms for fulfillment of the writing tasks and can bring to update their formats.

Key words: foreign language writing, collaborative writing, teaching technology.

Постановка проблеми. З-поміж видів іношомовної мовленнєвої діяльності, цільових для формування у школярів і студентів у закладах середньої й вищої освіти, виокремлюється письмо як продуктивний вид, що забезпечує висловлення думки у графічній формі (Бігич та ін., 2013, с. 390). Традиційно письмо було індивідуальним видом мовленнєвої діяльності. Однак розвиток інформаційно-комунікаційних технологій уможливив створення колективного письмового продукту, що, в свою чергу, спричинило появу сучасної технології навчання іношомовного письма – академічного співавторства (*escritura colaborativa / collaborative writing*).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У своїх попередніх оглядах я вже аналізувала сучасні формати диктанту з іноземної мови (Бігич, 2019), який, поряд з іншими цільовими спрямуваннями, є типовою вправою для формування орфографічних навичок техніки письма, й креативне письмо, зокрема малі віршовані форми як засоби формування іношомовної міжкультурної компетентності (Бігич, 2017).

Наразі маю на меті проаналізувати пропонувані авторами низки професійних блогів з навчання іспанської мови прийоми і засоби академічного співавторства як потенційні для використання викладачами й учителями інших іноземних мов у навчанні школярів і студентів іншомовного письма в режимі академічного співавторства.

Виклад основного матеріалу. Вероніка Тарантіно Парада (Parada, 2014), авторка професійного блогу www.laclasedeele.com з навчання іспанської мови як іноземної, пропонує дев'ять прийомів академічного співавторства в навчанні іспаномовного письма. Режим виконання майже всіх пропонованих завдань передбачає організацію мінігруп студентів / школярів кількістю 4/5 осіб. Завдання передбачають використання різноманітних опор: ілюстративними опорами для письмових висловлювань слугують репродукції картин всесвітньо відомих художників, комікси тощо; вербальними опорами – літери алфавіту, різні частини мови, зокрема виокремлені дієслова, іменники. Засоби виконання завдань є традиційними – письмові роботи виконуються ручкою на аркушах паперу. Низка завдань містить елемент змагання – мінігрупа-переможець обирається за результатами голосування.

Розповідь в алфавітному порядку (Una historia por orden alfabético). Клас / академічну групу поділено на мінігрупи. Учасники мінігрупи пишуть розповідь. При цьому кожне речення має починатись з певної літери алфавіту: перше речення – з літери А, друге речення – з літери В, третє речення – з літери С тощо аж до останнього речення, яке починається з літери Z. На початковому ступені навчання іспанської мови школярам / студентам дозволяється користуватись словником. Учасники всіх мінігруп голосують за створені розповіді. Перемагає мінігрупа, чия розповідь отримала найбільше голосів.

Та ж сама розповідь, однак у різних жанрах (La misma historia pero con géneros diferentes). Це завдання рекомендується до виконання на просунутому й високому рівнях володіння студентами / школярами іспанською мовою. Попередньо викладач / учитель повторює з ними основні характеристики таких жанрів, як казка, рецепт, вірш, пісня, інтерв'ю, повідомлення, лист. Перша з мінігруп студентів / школярів обирає один з жанрів, згідно з яким пише свою розповідь. Інші мінігрупи відтворюють її зміст згідно з іншими жанрами.

Розповідь з 20-ма іменниками й дієсловами (Una historia con 20 nombres y 20 verbos). Кожен студент / школяр загадує по 2 дієслова й іменника. Викладач / учитель записує їх на дошці. Мінігрупи студентів / школярів обирають зі списку по 20 дієслів й іменників й обов'язково використовують їх у своїх розповідях. Учасники всіх мінігруп голосують за створені розповіді. Перемагає мінігрупа, чия розповідь отримала найбільше голосів.

Розповідь за репродукцією (La historia de una imagen). Викладач / учитель приносить в аудиторію репродукції всесвітньо відомих художників (Picasso, Goya, Dalí, Velázquez, Van Gogh, Monet, Da Vinci, Rembrandt, Renoir, Kandinsky, Frida Kahlo). Міні-групи студентів / старшокласників пишуть розповідь згідно з отриманою репродукцією. Викладач / учитель, зібравши всі відредаговані письмові роботи, вивішує репродукції. За змістом розповіді студенти / старшокласники мають здогадатись, яка репродукція слугувала опорою для написання.

Кадри коміксу (Un comic diferente). Викладач / учитель приносить в аудиторію / клас комікс (Mortadelo y Filemón, Mafalda, Garfield, Zipi y Zape, Los Simpsons), поділений на кадри. Мінігрупи, отримавши виокремлений кадр одного коміксу, письмово описують кадр. Після чого описи всіх мінігруп розташовуються в порядку дотримання змісту коміксу. Тексти, укладені студентами / школярами, порівнюються з текстом оригіналу.

Клуб письменників (El círculo de escritores). Студенти / школярі сидять, утворюючи коло. На чистому аркуші кожен студент / школяр пише початок розповіді, який містить два речення. При цьому друге речення є незавершеним. Листок передається по колу сусіду праворуч, який дописує власні два речення для продовження розповіді. І знову друге речення є незавершеним. Листок передається по колу доти, поки не потрапить до першого автора.

Розповідь з літерою А (Una historia con la letra A). Міні-групи студентів / школярів пишуть розповідь, в якій всі іменники починаються з літери А. Літера алфавіту й частина мови можуть змінюватись.

Божевільна розповідь (Una historia loca). Кожній мінігрупі студентів / школярів викладач / учитель вручає 5/6 малюнків. При цьому чим менше вони пов'язані між собою, тим краще. Мінігрупи використовують ці малюнки як опору для написання розповіді. Учасники всіх мінігруп голосують за створені розповіді. Перемагає мінігрупа, чия розповідь отримала найбільше голосів.

Три елементи (Los tres elementos). Студенти / школярі допомагають викладачеві / вчителю укласти перелік 20-ти потенційних персонажів, 20-ти місць подій і 20-ти сюжетів їх перебігу. Обравши наздогад один персонаж, одне місце подій та один сюжет, кожна мінігрупа пише розповідь з цими трьома елементами. Учасники всіх мінігруп голосують за створені розповіді. Перемагає мінігрупа, чия розповідь отримала найбільше голосів.

Водночас у визначенні письма в співавторстві у Вікіпедії акцентовано використання в цьому процесі нових технологій "...en especial gracias a la utilización de las "nuevas tecnologías"" (Escritura colaborativa). Безперечно, що нові технології навчання іношомовного письма більше приваблюють студентів / школярів, ніж традиційні аркуш паперу й ручка. Тому звернувшись до джерел, автори яких пропонують використовувати в навчанні іношомовного письма в режимі академічного співавторства сучасні інформаційно-комунікаційні технології.

Колектив авторів (Alvarez & Bassa, 2016, p. 242-243) пропонує низку режимів академічного співавторства в навчанні іспаномовного письма засобами технологій: індивідуальне письмо в груповому обміні (автор представляє всю групу), індивідуальне послідовне письмо (учасники пишуть у різний час), паралельне письмо з горизонтальним поділом (кожен учасник працює зі своєю частиною тексту), паралельне виокремлене письмо (кожен учасник отримує завдання, з яким найкраще впорається), інтерактивне чи змішане письмо (учасники отримують завдання, однак їхні ролі не розподілено).

Автор професійного блогу www.profedelee.es з навчання іспанської мови як іноземної Даніель Ернандес Руйс (Hernández, 2017) сучасним засобом створення колективних письмових робіт пропонує Google Docs і наводить алгоритм (у 13 кроків) навчання іспаномовного письма в режимі академічного співавторства. Опорами слугують яскраві ілюстрації з платформи Pinterest. Водночас автор блогу характеризує академічне співавторство в письмі як творче (креативне).

Цю ознаку (творче / креативне) академічного письма в співавторстві акцентує й Лаура Роман (Román, 2019) і наводить перелік 10-ти он-лайн ресурсів для розвитку вмінь письма: блог "Educareques", El calcetín rojo, блог Мепі Суарес "Edu@ccion" Relata una historia muda, 12 ideas de escritura creativa (Pinterest), Storynator Laclassedeele, Atrapavientos: laboratorio de jóvenes novelistas, NanoWrimo: Young Writers Program, Literautas: taller de escritura creativa "Móntame una escena", Ejercicios para fomentar la escritura creativa, Orientación Andújar para fomentar la escritura creativa. Зауважу, що з-поміж інших названо й рубрику Storynator згаданого вище професійного блогу Laclassedeele Вероніки Тарантіно Паради.

З огляду на їхню актуальність і значущість як сучасних засобів створення колективних письмових робіт доповню цей перелік низкою функціонально аналогічних он-лайн ресурсів: Typewrite, Penflip, YouMeScript, MeetingWords, Story Wars (López, 2016), Drive, Titanpad, Co-ment, Penfilp, Fidus writer, Writer Duet (González), Padlet (Méndez & Concheiro, 2018), цільовим призначенням яких є вправлення в іношомовному, зокрема англошомовному, письмі в режимі академічного співавторства.

Авторським досвідом навчання іспаномовного письма в режимі академічного співавторства з використанням двох форматів: класичного "El cadáver exquisito" й інноваційного з використанням

он-лайн ресурсу BoomWriter ділиться в професійному блозі <https://www.aprendercolaborando.com> з навчання іспанської мови Карлос Хав'єр Родрігес (Rodríguez, 2018b). Традиційний формат "El cadáver exquisito" передбачає наявність у студентів / школярів паперу, ручки та їхню фізичну присутність. Інноваційний формат у процесі он-лайн комунікації між студентами / школярами з використанням он-лайн сервісу BoomWriter уможливує аналогічне вправлення в іспаномовному письмі в режимі академічного співавторства. При цьому алгоритм (у 4 кроки) використання класичного формату "El cadáver exquisito" за своїм перебігом є схожим на згаданий вище навчальний прийом "Клуб письменників" з певними варіюваннями 2/3-го кроків. На відміну від традиційного інноваційний формат, завдяки тому, що сервіс BoomWriter містить три автономні засоби: StoryWriter, WordWriter і ProjectWriter, уможливує керування написанням текстів, їх редагування, голосування за найкращий текст й сперечання.

Водночас Карлос Хав'єр Родрігес (Rodríguez, 2018a) пропонує ще один алгоритм (у 5 кроків) навчання іспаномовного письма в режимі академічного співавторства. Окрім різниці в кількості кроків відмінність спостерігається і в означенні письма: la escritura cooperativa (Rodríguez, 2018a) та la escritura colaborativa (Rodríguez, 2018b).

Ця ж розбіжність в означеннях акцентується й в іншій праці Карлоса Хав'єра Родрігеса (Rodríguez, 2016) щодо учіння – el aprendizaje colaborativo vs el aprendizaje cooperativo. Будучи дуже схожими априорі, ці два процеси суттєво різняться, не виключаючи, однак, один одного, а взаємодоповнюючи. Так, у співробітництві (la colaboración) акцентується значущість / цінність спільної роботи як процесу, водночас у взаємодії (la cooperación) вагомішими є результат і мета згаданої роботи. Учіння в співробітництві (el aprendizaje colaborativo) краще залучати для вищої освіти, коли викладач і студенти спільно працюють, проте студенти не є залежними від викладача; учіння у взаємодії (el aprendizaje cooperativo) – для початкової й середньої освіти, коли вчитель водночас є й експертом, який пропонує й розподіляє завдання груп та перевіряє їх.

За умови використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій Сесілія Санс й Алехандра Сангара (Sanz & Zangara, 2012) витлумачують письмо в режимі академічного співавторства як електронну діяльність – una e-actividad. Так, можливість колективного написання хайку надає Linoit – віртуальна он-лайн дошка спільного користування (Escritura colectiva..., 2011).

Висновки і перспективи подальших розвідок. З огляду на викладене вище типологізую вправи в письмі в режимі академічного співавторства як комунікативні продуктивні, вмотивовані, мінімально керовані, одномовні, при розподілі ролей – з рольовим ігровим складником, за наявності опор – з опорами (Бігич та ін., 2013, с. 183), творчі, за наявності елемента змагання – змагальні, за умови використання інформаційно-комунікаційних технологій – електронні. Опис особливостей перебігу письма в режимі академічного співавторства як електронної діяльності й складатиме предмет подальшої наукової розвідки.

ЛІТЕРАТУРА

- Бігич, О. Б. (2017). Креативне письмо на уроках іноземної мови: малі віршовані форми як засоби формування міжкультурної компетентності. *Іноземні мови*, 2, 11-15.
- Бігич, О. Б. (2019). Сучасні формати диктанту з іноземної мови. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія: Педагогіка та психологія*, 30, 172-179.
- Бігич, О. Б., Бориско, Н. Ф., Борецька, Г. Е., Гапонова, С. В., Майєр, Н. В., Ніколаєва, С. Ю., Шукліна, С. І. (2013). *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика*. Київ: Ленвіт.
- Álvarez, G., & Bassa, L. (2016). *Estrategias didácticas para promover la escritura colaborativa mediada por tecnologías: hacia el desarrollo de dinámicas expertas en los grupos de trabajo*. Recuperado de <https://ri.conicet.gov.ar/handle/11336/82414>.

- Escritura colaborativa*. Recuperado de https://es.wikipedia.org/wiki/Escritura_colaborativa.
- Escritura colectiva de haikus con Linoit: por el Día Mundial de la Poesía y por Japón*. (2011). Recuperado de <http://labitacoradelalengua.blogspot.com/2011/03/escritura-colectiva-de-haikus-con.html>.
- Hernández Ruiz, D. (2017). *Escritura creativa y colaborativa a partir de imágenes llamativas*. Recuperado de <https://www.profedelee.es/profesores/escritura-creativa-colaborativa-imagenes>.
- González Francisca, S. *Algunas herramientas de escritura colectiva*. Recuperado de <https://enmarchaconlastic.educarex.es/inicio/244-nuevo-emt/herramientas-2-0/2314-herramientas-de-escritura-colectiva>.
- López José, M. (2016). *Herramientas online para practicar la escritura colaborativa*. Recuperado de <https://hipertextual.com/2016/12/herramientas-online-escritura-colaborativa>.
- Méndez Santos, Ñ. Í., & Concheiro Coello, P. (2018). Uso de herramientas digitales para la escritura colaborativa en línea: el caso de Padlet. *MarcoELE: Revista de Didáctica Español Lengua Extranjera*, 27. Recuperado de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=6741520>.
- Tarantino Parada, V. (2014). *Escritura colaborativa en la clase de Español*. Recuperado de <https://www.laclasedeele.com/2014/08/escritura-colaborativa-en-la-clase-de.html>.
- Román, L. (2019). *10 recursos online para fomentar la escritura creativa*. Recuperado de <https://www.educaciontrespuntocero.com/recursos/recursos-online-fomentar-escritura-creativa/110329.html>.
- Rodríguez Carlos, J. (2016). *Aprendizaje colaborativo vs aprendizaje cooperativo*. Recuperado de <https://www.aprendercolaborando.com/aprendizaje-colaborativo-vs-aprendizaje-cooperativo>.
- Rodríguez Carlos, J. (2018a). *Crea una actividad de escritura cooperativa en 5 pasos de forma sencilla*. Recuperado de <https://www.aprendercolaborando.com/creacion-de-una-redaccion-en-grupo>.
- Rodríguez Carlos, J. (2018b). *Escritura colaborativa: del cadáver exquisito al Boomwriter*. Recuperado de <https://www.aprendercolaborando.com/escritura-colaborativa>.
- Sanz, C., & Zangara, A. (2012). *La escritura colaborativa como una e-actividad*. Recuperado de <https://pdfs.semanticscholar.org/8f74/f85cced826ea0a39de40245bfl dd80b37842.pdf>

REFERENCES

- Bihych, O. B. (2017). Kreatyvne pys'mo na urokakh inozemnoi movy: mali virshovani formy iak zasoby formuvannia mizhkul'turnoi kompetentnosti. *Inozemni movy*, 2, 11-15.
- Bihych, O. B. (2019). Suchasni formaty dyktantu z inozemnoi movy. *Visnyk Kyivs'koho natsional'noho lnhvystychnoho universytetu*. Serii: Pedahohika ta psykhohohiia, 30, 172-179.
- Bihych, O. B., Borysko, N. F., Borets'ka, H. E., Haponova, S. V., Majier, N. V., Nikolaieva, S. Yu., Shuklina, S. I. (2013). *Metodyka navchannia inozemnykh mov i kul'tur: teoriia i praktyka*. Kyiv: Lenvit.
- Álvarez, G., & Bassa, L. (2016). Estrategias didácticas para promover la escritura colaborativa mediada por tecnologías: hacia el desarrollo de dinámicas expertas en los grupos de trabajo. Recuperado de <https://ri.conicet.gov.ar/handle/11336/82414>.
- Escritura colaborativa*. Recuperado de https://es.wikipedia.org/wiki/Escritura_colaborativa.
- Escritura colectiva de haikus con Linoit: por el Día Mundial de la Poesía y por Japón*. (2011). Recuperado de <http://labitacoradelalengua.blogspot.com/2011/03/escritura-colectiva-de-haikus-con.html>.
- Hernández Ruiz, D. (2017). *Escritura creativa y colaborativa a partir de imágenes llamativas*. Recuperado de <https://www.profedelee.es/profesores/escritura-creativa-colaborativa-imagenes>.
- González Francisca, S. *Algunas herramientas de escritura colectiva*. Recuperado de <https://enmarchaconlastic.educarex.es/inicio/244-nuevo-emt/herramientas-2-0/2314-herramientas-de-escritura-colectiva>.
- López José, M. (2016). *Herramientas online para practicar la escritura colaborativa*. Recuperado de <https://hipertextual.com/2016/12/herramientas-online-escritura-colaborativa>.

- Méndez Santos, S. M., & Concheiro Coello, P. (2018). Uso de herramientas digitales para la escritura colaborativa en línea: el caso de Padlet. *MarcoELE: Revista de Didáctica Español Lengua Extranjera*, 27. Recuperado de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=6741520>.
- Tarantino Parada, V. (2014). Escritura colaborativa en la clase de Español. Recuperado de <https://www.laclasedeele.com/2014/08/escritura-colaborativa-en-la-clase-de.html>.
- Román, L. (2019). 10 recursos online para fomentar la escritura creative. Recuperado de <https://www.educaciontrespuntocero.com/recursos/recursos-online-fomentar-escritura-creativa/110329.html>.
- Rodríguez Carlos, J. (2016). Aprendizaje colaborativo vs aprendizaje cooperativo. Recuperado de <https://www.aprendercolaborando.com/aprendizaje-colaborativo-vs-aprendizaje-cooperativo>.
- Rodríguez Carlos, J. (2018a). Crea una actividad de escritura cooperativa en 5 pasos de forma sencilla. Recuperado de <https://www.aprendercolaborando.com/creacion-de-una-redaccion-en-grupo>.
- Rodríguez Carlos, J. (2018b). Escritura colaborativa: del cadáver exquisite al Boomwriter. Recuperado de <https://www.aprendercolaborando.com/escritura-colaborativa>.
- Sanz, C., & Zangara, A. (2012). La escritura colaborativa como una e-actividad. Recuperado de <https://pdfs.semanticscholar.org/8f74/f85cced826ea0a39de40245bf1dd80b37842.pdf>